

NOTATKA

z posiedzenia Komisji Spraw Zagranicznych

Data posiedzenia: 16 lutego 2010 r.

Nr posiedzenia: 105

Posiedzeniu przewodniczył: senator Leon Kieres – przewodniczący komisji.

- Porządek posiedzenia:**
1. Rozpatrzenie ustawy o ratyfikacji Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki o statusie sił zbrojnych Stanów Zjednoczonych Ameryki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, podpisanej w Warszawie dnia 11 grudnia 2009 r. (*druk senacki nr 773, druki sejmowe nr 2677 i 2688*).
  2. Rozpatrzenie ustawy o ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Australią o zabezpieczeniu społecznym, podpisanej w Warszawie dnia 7 października 2009 r. (*druk senacki nr 777, druki sejmowe nr 2639 i 2687*).

- W posiedzeniu uczestniczyli:
- senatorowie członkowie komisji: Dorota Arciszewska-Mielewczyk, Włodzimierz Cimoszewicz, Grzegorz Czelej, Maciej Grubski, Paweł Klimowicz, Janusz Rachoń, Marek Rocki,
  - zaproszeni goście:
    - Ministerstwo Spraw Zagranicznych:
      - podsekretarz stanu Andrzej Kremer,
      - podsekretarz stanu Jacek Najder,
      - z-ca dyrektora Departamentu Prawno-Traktatowego Zbigniew Czech,
      - II sekretarz w Departamencie Polityki Bezpieczeństwa Andrzej Dudziński,
    - Ministerstwo Obrony Narodowej
      - podsekretarz stanu Stanisław Komorowski,
      - dyrektor Biura Obrony Przeciwrakietowej Piotr Pacholski,
      - z-ca dyrektora Departamentu Prawnego Mariusz Tomaszewski,
      - gł. specjalista w Biurze Obrony Przeciwrakietowej - Michał Karczmarz,
      - st. specjalista w Dep. Prawnym ppłk Radosław Lipski,
      - st. specjalista w Zarządzie Planowania Strategicznego ppłk Marek Kuzmider,
      - st. specjalista w Departamencie Prawnym Joanna Siwik,
      - gabinet polityczny Ministra Obrony Narodowej - Jerzy Popiel,
    - Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
      - naczelnik w Departamencie Koordynacji Systemów Zabezpieczenia Społecznego Barbara Gross,
  - przedstawicielki Biura Legislacyjnego: Danuta Drypa, Bożena Langner.

Przebieg posiedzenia:

- Ad. 1** Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Andrzej Kremer przedstawił założenia ustawy. Ustawa ma na celu wyrażenie przez Parlament zgody na dokonanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej jej ratyfikacji ratyfikacji Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki o statusie sił zbrojnych Stanów Zjednoczonych

Ameryki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, podpisanej w Warszawie dnia 11 grudnia 2009 r. Andrzej Kremer poinformował, że potrzeba zawarcia wymienionej Umowy wynika z planowanego poszerzenia współpracy obronnej między Rzeczpospolitą Polską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki o przedsięwzięcia obejmujące stacjonowanie sił zbrojnych USA na terytorium naszego państwa.

Ustalenia będą dotyczyły funkcjonowania bazy systemu obrony przeciwrakietowej oraz pobytu baterii systemu przeciwlotniczego i przeciwrakietowego Patriot.

Ponadto przewiduje się, iż w przyszłości tego rodzaju współpraca może zostać rozszerzona także na inne przedsięwzięcia związane z pobytami sił zbrojnych USA na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Przypomniał, że generalne zasady stacjonowania sił zbrojnych USA na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej są zawarte we wspólnej dla Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego Umowie między Państwami-Stronami Traktatu Północnoatlantyckiego dotyczącej statusu ich sił zbrojnych, sporządzonej w Londynie dnia 19 czerwca 1951 r., zwanej dalej "umową NATO SOFA". Rzeczpospolita Polska związała się umową NATO SOFA w 1999 r. Ze względu na ogólny charakter umowy NATO SOFA, a także specyficzne i zmieniające z upływem czasu warunki współpracy dwustronnej państw członkowskich, powszechną praktyką w NATO stało się zawieranie umów uzupełniających umowę NATO SOFA na potrzeby stosunków dwustronnych oraz wielostronnych. W związku z powyższym przedmiotowa Umowa ma na celu uzupełnienie i doprecyzowanie postanowień umowy NATO SOFA, a także uregulowanie na potrzeby współpracy obronnej Rzeczypospolitej Polskiej z USA innych spraw dotyczących pobytu sił zbrojnych USA na terytorium naszego państwa, a nie ujętych w umowie NATO SOFA. Umowa dotyczy statusu oraz warunków pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej sił zbrojnych USA, w tym członków sił zbrojnych oraz personelu cywilnego, członków rodzin personelu oraz podmiotów obecnych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wyłącznie w celu dostarczenia towarów i świadczenia usług siłom zbrojnym USA (tzw. wykonawców kontraktowych USA).

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej, Stanisław Komorowski podkreślił, że przedmiotowa Umowa przyczyni się do wzmocnienia formalno-prawnych ram rozszerzonej współpracy w dziedzinie obronności między Rzeczpospolitą Polską a USA, poprzez ustanowienie podstaw prawnych do ewentualnego rozmieszczenia na terytorium naszego kraju amerykańskich instalacji militarnych oraz stacjonowania w Polsce amerykańskich jednostek wojskowych.

Poinformował, iż Umowa samoistnie nie stanowi podstawy prawnej dla przemieszczania się sił zbrojnych USA na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Jest to natomiast zbiór zasad wspólnych dla każdego pobytu sił zbrojnych USA na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Jednakże każdy taki pobyt wymaga osobnej umowy międzynarodowej, regulującej ilość personelu i sprzętu przebywającego na terytorium naszego kraju, chyba, że zgoda na taki pobyt zostanie wyrażona w trybie przewidzianym ustawą z dnia 23 września 1999 r. o zasadach pobytu wojsk obcych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zasadach przemieszczania się przez to terytorium.

Do najistotniejszych postanowień Umowy należy zaliczyć zobowiązanie sił zbrojnych USA oraz ich personelu cywilnego do przestrzegania prawa polskiego na całym terytorium naszego kraju.

W Umowie ustalone zostały także warunki zatrzymania, aresztowania i nadzoru nad personelem USA i członkami ich rodzin. Użycie przez USA własnej żandarmerii wojskowej do utrzymania dyscypliny personelu poza uzgodnionymi obiektami i terenami będzie wymagało porozumienia z właściwymi organami polskimi.

Każde ćwiczenia sił zbrojnych USA na terytorium Polski wymagają osobnej zgody polskich organów i zawarcia porozumienia określającego szczegółowo warunki ich przeprowadzenia.

W Umowie ustanowiona została kategoria "uzgodnionych obiektów i terenów" jako obiektów i terenów udostępnionych przez Polskę siłom zbrojnym USA do użytkowania na mocy odrębnych porozumień. W takich obiektach i terenach stosuje się prawo polskie, natomiast siły zbrojne USA mają prawo stosowania tam własnych przepisów np. dotyczących przechowywania broni. Wszelkie budynki i konstrukcje trwale związane z gruntem budowane przez USA w takich obiektach i terenach stają się własnością Polski z chwilą ich wybudowania. Uzgodnione obiekty i tereny zostaną zwrócone Polsce po zakończeniu ich użytkowania przez siły zbrojne USA. Umowa zawiera także szereg postanowień dotyczących spraw celnych i podatkowych. Potwierdzono, że zwolniony z cła i podatków jest import na potrzeby sił zbrojnych USA oraz import mienia osobistego personelu sił zbrojnych USA i członków ich rodzin. Umowa stanowi, że nabycie na terytorium Polski towarów i usług na użytek sił zbrojnych USA są zwolnione z podatku od towarów i usług i podatku akcyzowego. Uprawnienie do korzystania ze zwolnienia musi być w każdym przypadku potwierdzone odpowiednim dokumentem wystawionym przez siły zbrojne USA. Umowa zwalnia także z opodatkowania w Polsce dochody osób zatrudnionych przez siły zbrojne USA lub wykonawców kontraktowych, przy czym zwolnienie to nie dotyczy lokalnych pracowników

cywilnych. W myśl postanowień Umowy siły zbrojne USA mogą zakładać na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (w uzgodnionych obiektach i terenach) placówki tzw. wojskowej usługowej działalności wspierającej (sklepy z żywnością, centra usługowe i rekreacyjne) wyłącznie do użytku członków sił zbrojnych, personelu cywilnego, członków rodzin oraz innego uprawnionego personelu określonego przez strony Umowy w tzw. porozumieniu wykonawczym.

Przedstawicielka Biura Legislacyjnego nie miała uwag o charakterze legislacyjnym.

W dyskusji wzięli udział senatorowie: Leon Kieres, Włodzimierz Cimoszewicz.

Dotyczyła ona zapisów zawartych w art. 13 ust. 1 i 6, a dotyczących m.in. procedury umożliwiającej zrzekanie się przez stronę polską, na wniosek USA, pierwszeństwa w sprawowaniu jurysdykcji karnej nad członkami personelu USA i członkami rodzin (tam, gdzie ono przysługuje Polsce na podstawie umowy NATO SOFA).

Przewodniczący komisji senator Leon Kieres zgłosił wniosek o przyjęcie ustawy bez poprawek.

Komisja jednogłośnie (8 głosami „za”) przyjęła przedstawiony wniosek.

Na sprawozdawcę komisji na posiedzenie Senatu wybrano senatora Macieja Grubskiego.

Konkluzja: Komisja wnosi o przyjęcie ustawy bez poprawek (*druk senacki nr 773 B*).

Ad. 2 Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, Andrzej Kremer poinformował, że przedmiotem ustawy jest wyrażenie przez Prezydenta RP zgody na ratyfikację Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Australią o zabezpieczeniu społecznym, podpisanej w Warszawie dnia 7 października 2009 r.

Rzeczona Umowa przewiduje koordynację systemów zabezpieczenia społecznego Polski i Australii umożliwiającą ochronę osób przemieszczających się między państwami.

Celem jej zawarcia jest wprowadzenie dwustronnych regulacji prawnych w dziedzinie zabezpieczenia społecznego pomiędzy Polską a Australią, które będą podstawą koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

W obowiązującym stanie prawnym osoby zamieszkałe w Polsce lub w Australii, mające zbyt krótkie okresy ubezpieczenia, nie mogą uzyskać prawa do polskich świadczeń. Nie mają prawa do emerytur australijskich osoby, które wyjechały z niej przed osiągnięciem wieku emerytalnego lub których okres stałego tam pobytu jest zbyt krótki.

Zmiana w stanie prawnym pozwala na uzyskanie polskich świadczeń częściowych lub australijskich emerytur, osobom zamieszkałym w Polsce, a także w Australii, nie mającym tego prawa obecnie na podstawie prawa wewnętrznego. Będzie możliwe także opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne zgodnie z prawem jednego państwa od wynagrodzenia za pracę wykonywaną przez pracownika na terytorium państwa drugiego.

Skutkiem wejścia w życie Umowy ma być ułatwienie przepływu osób między Polską a Australią, dzięki zapewnieniu ochrony przed utratą praw z polskiego ubezpieczenia społecznego oraz australijskich okresów stałego pobytu w wieku produkcyjnym, po wyjeździe do drugiego państwa, a także możliwości nieopłacania podwójnie składek na ubezpieczenie społeczne za pracę wykonywaną przejściowo w drugim państwie oraz zagwarantowanie równego traktowania w obu państwach w zakresie praw i obowiązków wynikających z ustawodawstwa krajowego, dotyczących prawa i wypłaty świadczeń.

Przedstawicielka Biura Legislacyjnego nie miała uwag o charakterze legislacyjnym

Wobec braku chętnych do wzięcia udziału w dyskusji przewodniczący komisji senator Leon Kieres zgłosił wniosek o przyjęcie ustawy bez poprawek.

Komisja jednogłośnie (8 głosami „za”) przyjęła przedstawiony wniosek.

Na sprawozdawcę komisji na posiedzenie Senatu wybrano senator Dorotę Arciszewską-Mielewczyk

Konkluzja: Komisja wnosi o przyjęcie ustawy bez poprawek (*druk senacki nr 777 A*).

W posiedzeniu komisji nie uczestniczyły osoby wykonujące działalność lobbingską.